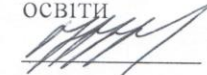

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра технологічної та професійної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри
технологічної та професійної
освіти

 Чепок Р.В.

«04» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності (безпека життєдіяльності, основи охорони праці та
цивільний захист)

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Ступінь вищої освіти бакалавр

ХЕРСОН

Робоча програма з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності (безпека життєдіяльності, основи охорони праці та цивільний захист)» для студентів спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Розробник: Стародубець Н.П., викладач кафедри технологічної та професійної освіти

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри технологічної та професійної освіти

Протокол від «04» вересня 2019 року № 2

В.о. завідувача кафедри технологічної та професійної освіти Чепок Р.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 1	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2 -й	2-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр:	
		3(4-й)	3(4-й)
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		6 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Вид контролю	
		залік	залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання 30/60

для заочної форми навчання –10/80

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання курсу: передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику. **Теоретичні** – Розуміння студентами сутності та змісту формування поняттєво-категорійний, теоретичний та методологічний апарат даної проблеми. **Практичні** – Формування знань та навичок використовувати у своїй практичній діяльності громадсько-політичні, соціально-екологічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні та освітньо-виховні заходи які спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасному навколишньому середовищі.

Компетентності:

➤ здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек, здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки, обґрунтування та методичне забезпечення проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій за надзвичайних ситуацій, здатність аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії уражальних факторів

Програмні результати навчання:

➤ навички здійснення безпечної діяльності
 ➤ здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
 ➤ здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів
 ➤ здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності
 ➤ знання вимог до безпеки життєдіяльності й готовність до охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності

- вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання
- вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій
- вміння забезпечити координацію зусиль виробничого колективу в попередженні виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків
- вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки
- вміння оцінити безпеку технологічних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення
- вміння обґрунтувати нормативно-організаційні заходи забезпечення безпечної експлуатації технологічного обладнання та попередження виникнення надзвичайних ситуацій

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль Людина в структурі системи «людина – середовище – діяльність»

Розділ I. Безпека життєдіяльності, як базова концепція сталого розвитку

Тема: 1.1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.

Тема: 1.2. Ризик, як кількісна оцінка небезпек. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Тема: 1.3. Природні, техногенні та соціально-політичні небезпеки, їх види, особливості та характеристики. Психологічні особливості людини та їх роль в безпеці життєдіяльності.

Тема: 1.4. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги.

Розділ II. Охорона праці, як запорука збереження здоров'я та працездатності

Тема: 2.1. Правові та організаційні основи охорони праці. Соціально-економічні аспекти з охорони праці.

Тема: 2.2. Виробнича санітарія та гігієна праці. Атестація робочих місць за умовами праці

Тема: 2.3. Виробнича безпека. Основи електробезпеки та пожежної безпеки на об'єктах господарської діяльності.

Тема: 2.4. Система управління охороною праці на підприємствах. Розслідування виробничо зумовлених нещасних випадків

Розділ III. Цивільний захист населення і територій

Тема: 3.1. Законодавчі та нормативно-правові основи цивільного захисту. Класифікація та специфіка надзвичайних ситуацій.

Тема: 3.2. Основні принципи та способи захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій

Тема: 3.3. Локалізація та ліквідація НС

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Змістовий модуль												
Людина в структурі системи «людина – середовище – діяльність»												
Розділ I. Безпека життєдіяльності, як базова концепція сталого розвитку												
Тема: 1.1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.	10	2				8						
Тема: 1.2 Ризик, як кількісна оцінка небезпек. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	12	4				8	10					10
Тема: 1.3. Природні, техногенні та соціально-політичні небезпеки, їх види, особливості та характеристики. Психологічні особливості людини та їх роль в безпеці життєдіяльності.	6	2				4						
Тема: 1.4. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги.	8	2	2			4	14	2	2			10
Разом за розділом I	36	10	2			24	24	2	2			20
Розділ II. Охорона праці, як запорука збереження здоров'я та працездатності												
Тема: 2.1 Правові та організаційні основи охорони праці. Соціально-економічні аспекти з охорони праці.	8	2				6	6					6
Тема: 2.2 Виробнича санітарія та гігієна праці. Атестація робочих місць за умовами праці	12	2	2			8	16	2	2			12
Тема: 2.3 Виробнича безпека. Основи електробезпеки та пожежної безпеки на об'єктах господарської діяльності.	8	2	2			4	12					12

Тема: 2.4 Система управління охороною праці на підприємствах. Розслідування виробничо зумовлених нещасних випадків	6	2				4						
Разом за розділом II	34	8	4			22	34	2	2			30
Розділ III. Цивільний захист населення і територій												
Тема: 3.1. Законодавчі та нормативно-правові основи цивільного захисту. Класифікація та специфіка надзвичайних ситуацій.	10	2				8	12					12
Тема: 3.2. Основні принципи та способи захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій	4	2				2	10					10
Тема: 3.3. Локалізація та ліквідація НС	6	2				4	10					10
Разом за розділом III	20	6				14	32					32
Разом за змістовим модулем 1	90	24	6			60	90	6	4			80
Усього	90	24	6			60	90	6	4			80

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема: 1.1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек .Модель життєдіяльності людини. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Методологічні основи БЖД. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Класифікація небезпек. Види небезпек. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію (НС). Роль психологічної стійкості людини у забезпеченні безпеки. Людський фактор та його роль в безпеці життєдіяльності.	2
2	Тема 1.2. Ризик як кількісна оцінка небезпек. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС. Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем, що охоплюють людину, об'єкти техносфери та природне середовище. Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийняттого ризику. Методичні підходи до визначення ризику. Особливості оцінки і управління професійними ризиками. Ергономіка. Основні принципи ергономіки та ергономічна оцінка робочих місць. Основні шляхи оптимізації робочих місць.	4
3	Тема 1.3. Природні, техногенні та соціально-політичні небезпеки, їх види, особливості та характеристики. Психологічні особливості людини та їх роль в безпеці життєдіяльності. Класифікація небезпек. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію (НС). Роль психологічної стійкості людини у забезпеченні безпеки. Особливості темпераментів людини та вплив даного фактору. Роль професійного добору та психофізіологічної експертизи на робочих місцях і професіях з високим ризиком. Види природних небезпек які можуть призвести до НС. Безпека в системі «людина-техніка-середовище». Види техногенних небезпек які можуть призвести до НС. Глобальні проблеми людства. Соціально-політичні небезпеки. Вплив сучасних інформаційних технологій на людину та безпеку суспільства. Корупція та криміналізація суспільства. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їх профілактика. Злочинність як фактор небезпеки, її види. Натовп. Домашнє насильство як явище. Пропаганда та заходи боротьби з цим явищем.	2
4	Тема 1.4. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги.	2
5	Тема 2.1. Правові та організаційні основи охорони праці. Соціально-економічні аспекти з охорони праці. Законодавство України про охорону праці. Державний нагляд та громадський контроль за охороною праці, управління охороною праці. Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП), стандарти та інші загальнодержавні документи з охорони праці. Конвенції та Рекомендації Міжнародної організації праці (МОП) в галузі охорони праці. Законодавча база Євросоюзу з питань охорони праці. Охорона праці - частина соціальної політики ЄС. Директиви ЄС з охорони праці. Відповідальність за порушення вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.	2
6	Тема 2.2. Виробнича санітарія та гігієна праці. Атестація робочих місць	

	за умовами праці. Виробнича санітарія і гігієна праці. Чинники, що визначають санітарногігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Санітарно-гігієнічні вимоги до виробничих та допоміжних приміщень, розташування виробничого та офісного обладнання, комп'ютерної техніки та організації робочих місць. Вентиляція виробничих приміщень. Специфіка охорони праці на комп'ютеризованих робочих місцях. Гігієнічна класифікація праці. Атестація робочих місць за умовами праці	2
7	Тема 2.3. Виробнича безпека. Основи електробезпеки та пожежної безпеки на об'єктах господарської діяльності (ОГД). Безпека експлуатації технологічного обладнання та виробничих процесів. Вимоги безпеки до робочих місць. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка. Електричний струм як фактор небезпеки. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Напрями підвищення безпеки експлуатації електроустановок. Загальні поняття про основи теорії виникнення, розвитку та припинення горіння. Показники пожежо- і вибухонебезпеки речовин і матеріалів. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класифікація вибухо- та пожежонебезпечних зон. Дії персоналу при виникненні пожежі.	2
8	Тема 2.4. Система управління охороною праці на підприємствах. Розслідування виробничо зумовлених нещасних випадків. Структура, основні функції та завдання управління охороною праці в організації. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП) Служба охорони праці підприємства. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2010. Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Інструктажі з питань охорони праці. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи. Розслідування та облік НВ та ПЗ на підприємствах.	2
9	Тема 3.1. Законодавчі та нормативно-правові основи цивільного захисту. Класифікація та специфіка надзвичайних ситуацій. Законодавчі та нормативно-правові основи цивільного захисту. Класифікація надзвичайних ситуацій за причинами походження. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України). Види НС техногенного характеру. Уражаючі фактори, негативний вплив та наслідки. Запобігання та мінімізації наслідків НС техногенного характеру. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Тероризм, його види та вражаючі фактори. Надзвичайні ситуації військового характеру. Права та обов'язки населення при введенні військового та особливого стану. Дії цивільного населення в зоні бойових дій.	2
10	Тема 3.2. Основні принципи та способи захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій. Оповіщення та інформування у сфері ЦЗ. Засоби індивідуального та колективного захисту. Евакуаційні заходи. Медико-психологічна реабілітація постраждалих осіб.	2
11	Тема 3.3. Локалізація та ліквідація НС. Цивільний захист на об'єкті господарської діяльності (ОГД). Структура. Заходи. Функції та обов'язки керівника ОГД та порядок дій персоналу в умовах виникнення НС.	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Денна форма навчання	
	I. Змістовий модуль Людина в структурі системи «людина – середовище – діяльність»	
1	Загальні принципи надання першої долікарської допомоги постраждалим. Засвоюються практичні методи надання першої допомоги потерпілим, що отримали одну з найбільш поширених травм чи гостре захворювання. Робота полягає у вирішенні практичних завдань, кожне з яких описує ситуацію одержання людиною травми. Потрібно класифікувати травму (в залежності від виду діяльності постраждалого, за ступенем важкості, залежно від факторів, що впливають, за формою прояву) та розробити стратегію надання першої медичної допомоги потерпілому в даній ситуації.	2
2	Атестація робочих місць за умовами праці. Робота спрямована на ознайомлення з основними принципами і методами ергономічної оцінки робочих місць. Студенти проводять загальну ергономічну оцінку змодельованого робочого місця з відповідними умовами праці та розроблять необхідні ергономічні заходи, спрямовані на оптимізацію умов праці та покращення умов праці.	2
3	Виробнича безпека. Прогнозування та оцінювання інженерної та пожежної обстановки під час аварій на вибухонебезпечних об'єктах. Мета роботи: надати студентам практичні знання в розв'язанні типових задач з прогнозуванням обстановки, що може скластися на промисловому об'єкті внаслідок вибуху, визначити заходи, спрямовані на недопущення або зменшення заподіяної шкоди і ураження людей.	2
	Разом	6
	Заочна форма навчання	
	I. Змістовий модуль Людина в структурі системи «людина – середовище – діяльність»	
1	Загальні принципи надання першої долікарської допомоги постраждалим. Засвоюються практичні методи надання першої допомоги потерпілим, що отримали одну з найбільш поширених травм чи гостре захворювання. Робота полягає у вирішенні практичних завдань, кожне з яких описує ситуацію одержання людиною травми. Потрібно класифікувати травму (в залежності від виду діяльності постраждалого, за ступенем важкості, залежно від факторів, що впливають, за формою прояву) та розробити стратегію надання першої медичної допомоги потерпілому в даній ситуації.	2
2	Атестація робочих місць за умовами праці. Робота спрямована на ознайомлення з основними принципами і методами ергономічної оцінки робочих місць. Студенти проводять загальну ергономічну оцінку змодельованого робочого місця з відповідними умовами праці та розроблять необхідні ергономічні заходи, спрямовані на оптимізацію умов праці та покращення умов праці.	2
	Разом	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Денна форма навчання	
1	I. Змістовий модуль Людина в структурі системи «людина – середовище – діяльність»	
	1. Структура безпеки життєдіяльності. 2. Середовище життєдіяльності. 3. Основи фізіологічної безпеки людини. 4. Глобальні проблеми безпеки людства 5. Світоглядні основи безпеки 6. Корпоративна безпека 7. Психологічні особливості людини та її безпека. 8. Створення комфортних умов життєдіяльності людини 9. Безпека харчування 10. Безпека в умовах криміногенної обстановки та тероризму	
	Разом	60
	Заочна форма навчання	
	I. Змістовий модуль Людина в структурі системи «людина – середовище – діяльність»	
	1. Структура безпеки життєдіяльності. 2. Середовище життєдіяльності. 3. Основи фізіологічної безпеки людини. 4. Глобальні проблеми безпеки людства 5. Світоглядні основи безпеки 6. Корпоративна безпека 7. Психологічні особливості людини та її безпека. 8. Створення комфортних умов життєдіяльності людини 9. Безпека харчування 10. Безпека в умовах криміногенної обстановки та тероризму	
	Разом	80

8. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

9. Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку професійної компетенції майбутнього фахівця з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу

Пріоритетними методами навчання в процесі вивчення безпеки життєдіяльності є інтерактивні, оскільки головну увагу приділяють практичній обробці знань, вмінь та навичок. Серед найбільш поширених слід зазначити вирішення ситуативних задач, тренінги, програмоване навчання, навчальні дискусії та рольові, ділові ігри.

Володіючи великим арсеналом новітніх технічних засобів навчання, майбутній фахівець має правильно інтегрувати їх у процес навчання. Професійне використання інтерактивних технологій кардинально змінює ставлення студентів до вивчення безпеки життєдіяльності, оскільки надає можливість стати активним співучасником навчального процесу.

Метою застосування інтерактивних методів у процесі оволодіння знань з безпеки життєдіяльності створення комфортних умов навчання, в яких усі студенти взаємодіють між собою, обговорюючи різноманітні проблеми, аргументують власні погляди, відбувається взаємодія викладача і студента, яка орієнтується на розвиток творчих здібностей та комунікативних навичок. У такій моделі навчання викладач використовує рольові та ділові ігри, круглі столи та дискусії, фронтальне опитування та мозковий штурм.

Навчальні групові дискусії дають найбільший ефект під час вивчення та опрацювання складного матеріалу та формування потрібних навичок та вмінь Цей активний метод навчання забезпечує можливості зворотного зв'язку, закріплення, практики, мотивації майбутніх фахівців з безпеки життєдіяльності.

В процесі практичних занять з безпеки життєдіяльності ефективно застосовувати ряд інтерактивних методів навчання, а, саме, рішення ситуативних задач, ділові ігри та рольові ігри. Рольові ігри допомагають формувати такі важливі ключові кваліфікації студентів як комунікативні здібності, толерантність, вміння працювати у малих групах та самостійність мислення.

10. Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки майбутніх фахівців перевага надається усному, письмовому, і тестовому контролю.

11. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

з «Безпека життєдіяльності (безпека життєдіяльності, основи охорони праці та цивільний захист)»

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

90-100 балів – за повне, творче виконання завдання, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

83-89 балів – за неповне без консультування у викладача, продуктивне виконання практичних завдань; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних завдань;

74-81 балів – за неповне з консультуванням у викладача продуктивне виконання завдань; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань за допомогою викладача;

64-73 балів – за фрагментарну повноту виконання практичних завдань, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних завдань;

60-63 балів – за елементарне репродуктивне виконання практичних завдань, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

35-59 балів – за невиконання практичних завдань, істотні помилки у відповідях на запитання, незнання основних фундаментальних положень.

1-34 балів – за невиконання практичних завдань та не володіння основними теоретичними засадами.

Отримані студентом бали за 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у державну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та в шкалу ECTS (A, B, C, D, E, X, F).

За 100-бальною шкалою	За державною (національною) шкалою	За шкалою ECTS
90—100	Відмінно	A
83—89	Добре	B
74—81	Добре	C
64—73	Задовільно	D
60—63	Задовільно	E
35—59	Незадовільно	FX
1—34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання студента за результатами вивчення дисципліни

90-100 балів – за глибокі, повні знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, закони, положення які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння структурувати власні судження, робити умовиводи, доводити власну думку;

83-89 балів – за ґрунтовні знання навчального матеріалу аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння формулювати закони, робити умовиводи;

74-81 балів – за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння формулювати закономірності, давати визначення поняттям застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

64-73 балів – за посередні, фрагментарні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе, за алгоритмом застосування теоретичних положень;

60-63 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань, у вигляді елементарних дій;

35-59 балів – за незнання елементарної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, незнання основних фундаментальних положень, невміння елементарно діяти під час розв'язання практичних завдань.

1-34 балів – за невиконання практичних завдань та не володіння основними теоретичними засадами.

Отримані студентом бали за 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у державну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та в шкалу ECTS (A, B, C, D, E, X, F).

За 100-бальною шкалою	За державною (національною) шкалою	За шкалою ECTS
90—100	Відмінно	A
83—89	Добре	B
74—81	Добре	C
64—73	Задовільно	D
60—63	Задовільно	E
35—59	Незадовільно	FX
1—34	Незадовільно	F

12. Рекомендована література

Базова

1. Про охорону праці: Закон України. - К., 2003.
2. Про цивільну оборону України: Закон України від 3 лютого 1993 р. - К., 1993.
3. Бедрій Я.І., Боярська В.М. Голубев А.К. та ін. Безпека життєдіяльності: Посіб- для студ. Техн. Вузів. –Л., 1997. - 275 с.
4. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. /За ред. М. Назарука. – Львів: ”За вільну Україну”, 1997. - 275 с.
5. Васійчук В.О., Гончарук В.Є., Качан С.І., Мохняк С.М. Основи цивільного захисту: Навч. посібник. – Львів: 2010. – 384 с.
6. Домарецький В.А., Златев Т.П. Екологія харчових продуктів. –К.:Урожай, 1993. –192 с.
7. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації /За ред. Є.П. Желібо і В.М. Пічі: - Львів: ”Новий Світ-2000”, 2002. - 328 с.
8. Заплатинський В.М. Основи кримінологічної безпеки сучасного бізнесу: Навч. посіб. для вузів. - К.: Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 2000. -141 с.
9. Заплатинський В.М. Безпека життєдіяльності: Опорний конспект лекцій. – К.:Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 1999. - 207 с.
10. Лапін В. М. Безпека життєдіяльності людини. -Л.: Львівський банківський коледж, 1998. -192 с.
11. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – Суми: Вид-во ”Університетська книга”, 1999. - 301 с.
12. Русаловський А.В., Вендичанський В.Н. Цивільний захист: Навч. Посібн./за наук.ред. Запорожця О.І. – К.: АМУ, 2008. – 250с.
13. Ткачук К.Н., Зацарний В.В., Зеркалов Д.В. та ін. Основи охорони праці: підручник. – К.: Основа, 2014. – 456 с.
14. Ткачук К.Н., Мольчак Я.О., Каштанов С.Ф., Полукаров О.І. та ін. Управління охороною праці: Навчальний посібник. – Луцьк: 2012. – 287 с.
15. Ткачук К.Н., Калда Г.С., Каштанов С.Ф., Полукаров О.І. та ін. Психологія праці та її безпеки: Навчальний посібник. – Хмельницький: 2011. – 135 с.
16. Безпека життєдіяльності /Є.П. Желібо, Н.М. Заверуха, В.В. Зацарний. За ред. Желібо Є.П.: Навч. посібник. – Львів, ”Новий Світ-2000”. - 2001. - 320 с.
17. Швидка медична допомога: Навч. посіб. / Л.П. Чепкий, О.Ф. Возіанов, О.Й. Грицюк та ін.; За ред. Б.Г. Ананасенка, Л.П. Чепкого. - К.: -Вища шк., 1998. – 311 с.
18. Ярошевська В.М., Ярошевський М.М., Москальов І.В. Безпека життєдіяльності. - К.: НМЦ, 1997. - 292 с.

Допоміжна

19. Про охорону здоров'я: Закон України. - К., 1992.
20. Про адміністративні порушення: Закон України - К., 1993.
21. Про пожежну безпеку: Закон України.- К., 1993.
22. Про працю: Закон України. –К., 1994.
23. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - №27.
24. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. –К., 1998.
25. Державний реєстр міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці (реєстр ДНАОП). -К, 1998. - 240 с.
26. Загальні вимоги до розвитку і розміщення потенційно небезпечних виробництв з урахуванням ризику надзвичайних ситуацій техногенного походження. Наукові керівники: чл.-кор. НАН України С.І. Дорогунцов, генерал-лейтенант Б.Ф. Гречанинов. – К: НАН України РВПСУ, 1995. - 120 с.
27. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці. Навч. посіб: -К.: КНБУ, 2000. - 232 с.
28. Надзвичайні ситуації. Основи законодавства України. - К., 1998. - 544 с.
29. Охорона праці: Навч. посіб.: Я.І. Бедрій, В.С. Джигирей, А.І. Кидасюк, П.І. Огринський, С.І. Дембіцький, В.М. Єнкало, М.І. Шевченко. – Львів: ПТВФ "Афіша" 1999.-258 с.
30. Джигирей В.С., Житецький. Безпека життєдіяльності. – Львів. - "Афіша". - 1999.-254 с.
31. Літвак С. М., Михайлюк В.О. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Миколаїв. - ТОВ "Компанія ВІД". - 2001. - 230 с.
32. Шеляков О.П., Оберемок В.М. Охорона праці. –К., 1999. - 230 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України
<http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
6. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
7. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
8. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
9. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
10. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території
<http://www.scgis.ru/russian/>.
11. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру
<http://chronicl.chat.ru/>.
12. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства
<http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
13. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України
<http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
14. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 № 964-IV (поточна редакція – 07.08.2015) – zakon5.rada.gov.ua.
15. Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.1992 № 442 - <http://zakon3.rada.gov.ua>.
16. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
17. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

Зміни та доповнення
на 20__ / 20 __ н.р.

Затверджено
протокол від _____ № _____ засідання кафедри _____
Завідувач кафедри _____ / _____ /

Зміни та доповнення
на 20__ / 20 __ н.р.

Затверджено
протокол від _____ № _____ засідання кафедри _____
Завідувач кафедри _____ / _____ /

Зміни та доповнення
на 20__ / 20 __ н.р.

Затверджено
протокол від _____ № _____ засідання кафедри _____
Завідувач кафедри _____ / _____ /